

Matti Harjuniemi
puheenjohtaja
Rakennusliitto ry

RATUKE – SEMINAARI 20.9.

Turvallisuuden parantamisen haaste rakennusalalla

”Yksi sinulta puuttuu ja sen mukana kaikki...”

Rakennustyömaan arki näyttää selvästi työmaalla vallitsevan suhtautumisen turvallisuuteen, tehokkuuteen ja kehittämiseen. Yksittäiset käytännön esimerkit kertovat työmaalla vallitsevasta valtavirrasta.

Tunnistekortit, suojaimet, siisteys, suojaukset, estojen hyvä tila töitä alettaessa ja jatkettaessa, palaverikäytäntö, turvallisuuden seuranta jne... Mikäli työmaalla on voitu pitää kiinni näistä yksinkertaisista mutta vaativista käytännöistä, on työmaan toimintakulttuuri hyvä, valoisa ja tuottavuutta edistävä.

Mikäli mainitut asiat repsottavat, voi vetää varsin selkeän johtopäätöksen: työmaata on vaarallinen paikka, jossa turvallisuus, ergonomia ja tehokkuus eivät kehity. Tämä vaihtoehto on yleisempi.

Työmaan toimintakulttuuria on erittäin vaikea muuttaa. Pienet ja hiljalleen suuremmat laiminlyönnit on helppo hyväksyä. Tämä johtuu siitä, että alalla vallitsee vielä hyvin voimakkaasti perinteinen rambokulttuuri, joka äänettömästi hyväksyy ja suosiikin ”mutkat suoraksi” vetäviä tekoja. Niihin kuuluu turvallisuuden laiminlyönti sekä välinpitämättömyys työn valmistelusta, joka takaisi laadukkaan lopputuloksen kerralla ja turvallisesti. Rakennusalan väellä tämä kulttuuri näyttää muuntuneen perimäksi.

Turvallisuuden ja kehittämisen haaste on juuri siinä, että tätä rambokulttuuria murentava ja turvallisuutta edistävä tehokkuuteen tähtäävä toimintatapa pitää saada kasvamaan rakennusalan valtavirraksi, meidän kaikkien kantamaksi toimintatavaksi.

Ehkä toimintakulttuuri paranee ja viisastuu, kun aikaa kuluu. Voihan olla, että nuoremmat sukupolvet eivät opi ”jermumeininkiä” vaan luottavat enemmän järkeen ja uskovat fysiikan lakeihin. Rambokulttuuri on toisaalta niin voimakas, että tämä näkemys saattaa olla ylioptimistinen. Fiksunkin tekijän on vaikea noudattaa turvallisia työtapoja, jos koko muu työporukka pitää hyväksyttävämpänä ”mutkat suoriksi” – menetelmää. Työporukan uusi jäsen mukautuu tähän, koska haluaa tulla hyväksytyksi. Kypärä vaihtuu lippalakkiin, teline nojatikkaisiin.

Joka tapauksessa: Meidän on tehtävä muutos itse. Miten? Nykyinen toimintatapa on vain sinnikkäästi yhä uudelleen ja uudelleen otettava kohteeksi sekä osoitettava vääräksi tietoon ja järkeen nojaten. Tuottavaa ja turvallista toimintatapaa on istutettava sinnikkäästi jämerällä ja yhteistoiminnallisella pelisäännöistä kiinni pitämällä. Ei pidä antaa periksi. Onneksi alalla löytyy tekijöitä, jotka ovat tämän ymmärtäneet. Tämä ymmärrys on se avain, jonka mukana turvallisuus ja tehokkuus paranevat.

